

ภาคสอง

ความชั่วร้ายกลายมาเป็นปัญหาสำคัญสำหรับศาสนาคริสต์ได้อย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม

ในภาคสองนี้ ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะกล่าวถึงปัญหาที่เป็นหัวใจของวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน กล่าวคือ เมื่อศาสนาคริสต์ยอมรับการมีอยู่ของความชั่วร้าย โดยมีคำถือว่าความชั่วร้ายเป็นเพียงมายา ทำไมความชั่วร้ายจึงเกิดเป็นปัญหาขึ้นในศาสนาคริสต์ และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นคือปัญหาอะไร ผู้เขียนมีความเห็นว่า ก่อนที่จะมีความเข้าใจในปัญหานี้ ต้องเริ่มด้วยการกล่าวถึงความเป็นเทวนิยมของศาสนาคริสต์เสียก่อน

ตามความหมายแล้ว เทวนิยม (Theism) หมายถึงลัทธิความเชื่อในความมีอยู่ของพระเจ้า ซึ่งตรงข้ามกับลัทธิที่ไม่เชื่อในความมีอยู่ของพระเจ้า คือเทวนิยม (Atheism) ในแง่แห่งความหมายดังกล่าว ศาสนาพุทธไม่จัดว่าเป็นลัทธิเทวนิยม ทั้งนี้เพราะศาสนาพุทธมิได้สอนให้พุทธศาสนิกชนทำการบูชาพระเจ้า ศาสนาพุทธมิได้สอนว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ผู้ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งในโลก นอกจากนี้ศาสนาพุทธมิได้สอนว่าบาปคือการทรยศต่อพระเจ้า หรือบาปคือการกระทำผิดพระบัญญัติของพระเจ้า ศาสนาพุทธกลับสอนว่าบาปเป็นกรรมชั่วของผู้ปฏิบัติ อีกทั้งสอนว่าผลของบาป เช่นความทุกข์ทรมานก็สืบเนื่องมาจากกรรมชั่วของตนเอง ทำให้เป็นผลแห่งการลงโทษของพระเจ้าไม่ ด้วยเหตุนี้ศาสนาพุทธจึงสอนว่า การที่จะพ้นจากผลของบาป มนุษย์ก็ต้องลงมือกระทำดี เพื่อที่จะได้ผลดีตอบแทนอันมีความสุขเป็นอาทิ ศาสนาพุทธมิได้สอนว่ามีพระเจ้ามาช่วยให้มนุษย์พ้นจากบาปได้

ตามนัยแห่งความหมายของเทวนิยมดังกล่าวเช่นเดียวกัน ศาสนาอิสลามได้ชื่อว่าเป็นเทวนิยม ทั้งนี้เพราะพระมหาคัมภีร์เป็นศาสดาของศาสนาอิสลามสั่งสอนว่า การบูชารูปเคารพที่ประชาชนเอาหีบสมันนั้นกระทำอยู่เป็นลัทธิอันไม่ควรกระทำ คำสอนนี้ว่าดังนี้ "ผู้เจ้าจงอย่าทำสำหรับผู้เจ้า ซึ่งรูปอันใดอันหนึ่ง อันมีลวดลายหรือทำสิ่งไร ๆ อันมีอยู่บนสวรรค์หรือบนแผ่นดิน หรือในน้ำ หรือใต้แผ่นดิน"¹

¹พระยาอนุชานราชชน, ลัทธิของเพื่อน (พระนคร: คลังวิทยา, 2514), หน้า 7.

การที่พระมะหะหมัดสั่งสอนไม่ให้ประชาชนทำการบูชารูปเคารพต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นลัทธิที่ผิด ๆ ก็โดยประสงค์จะสั่งสอนให้ประชาชนบูชาพระเจ้าอันแท้จริงคือ พระอาหลา (Allah) โดยมีศรัทธาว่า พระอาหลาทรงเป็นพระเจ้าที่แท้จริงเพียงพระองค์เดียว ดังคำสอนในเรื่องศรัทธาของศาสนาอิสลามที่ว่า ให้มีความเชื่อในพระเจ้าว่ามีแต่พระองค์เดียวคือ พระอาหลา ทรงมหิศวรศักดิ์เป็นวิญญูเทพ มีพระปรีชาญาณยิ่งกว่าผู้มุนี พยาธิคุณยิ่งกว่าความโอบอ้อมอารี เป็นผู้สถนฐนธรรมวัตฤชาตุ การแสดงความศรัทธาในพระองค์ให้ ยกนิ้วขึ้นนิ้วหนึ่งพร้อมด้วยอุทาน "อิลา ฮาอิลาอัลลาห์" แปลว่าไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจาก พระอาหลา เจ้าองค์เดียวเท่านั้น แล้วกล่าวแถมท้ายว่า "โมหมัทรีสุลอัลลาห์" แปลว่าพระมะหะหมัดเป็นผู้แทนของพระเจ้า²

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ศาสนาอิสลามมีศรัทธาว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียวคือ พระอาหลา พระอาหลาทรงมีน้ำพระทัยอันเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา ทรงมีพระบัญชาอันดำเลิศ และทรงเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งขึ้นมา ศาสนานี้จึงได้ชื่ออิสลาม เพราะหมายถึง "พยายามเพื่อถึงพระอาหลา"³ ศาสนาอิสลามจึงได้ชื่อว่าเป็นลัทธิเทวนิยม

ที่ผู้เขียนกล่าวถึงศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามก็เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างลัทธิที่ได้อธิบายว่าเทวนิยม และลัทธิที่ได้อธิบายว่าเทวนิยม ฝ่ายแรกมิได้สอนว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ผู้ทรงเปี่ยมไปด้วยน้ำพระทัยที่เมตตากรุณา เป็นผู้ทรงสร้างสรรพสิ่ง และทรงเป็นผู้ลงโทษมนุษย์เมื่อมนุษย์กระทำความบาปต่อพระองค์ด้วยการทรยศต่อพระองค์ ส่วนฝ่ายหลังสอนให้มีศรัทธาว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียว คือพระอาหลา ผู้ทรงมีน้ำพระทัยเมตตากรุณา ผู้ทรงบัญชาอันดำเลิศ และทรงสร้างสรรพสิ่ง อิสลามมิกชนจึงต้องภวานาถึงพระองค์เพื่อแสดงความศรัทธาในพระองค์

อย่างไรก็ตาม ลัทธิเทวนิยมก็มีหลายแบบ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าเราสามารถแบ่งลัทธิเทวนิยมออกได้เป็นสี่แบบ ดังนี้

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

(1) พหุเทวนิยม (Polytheism) หมายถึงลัทธิเทวนิยมที่เชื่อในความมีอยู่ของพระเจ้าหลายพระองค์ เราอาจกล่าวได้ว่าพหุเทวนิยมเป็นลัทธิเทวนิยมเริ่มแรกของมนุษย์ทีเดียว ทั้งนี้เป็นความเชื่อตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ยังขาดความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ เมื่อมนุษย์ในสภาพของการขาดความรู้ของเชิงอภิปรัชญา เช่น แขนงดินไหว น้ำท่วม ภูเขาไฟ ระเบิด พายุฝนฟ้าคะนอง มนุษย์ก็เกิดความหวาดกลัวในอำนาจของธรรมชาติเหล่านี้ จึงเกิดการยกย่องบูชาอำนาจของธรรมชาติเหล่านี้ขึ้น ดังนั้นด้วยความไม่เข้าใจในสาเหตุที่ทำให้เกิดธรรมชาติดังกล่าว จึงเชื่อว่ามีผู้บังคับให้ธรรมชาติเหล่านี้เกิดขึ้น อีกทั้งมีความคิดว่าผู้บังคับนั้นต้องมีรูปร่างอย่างมนุษย์แต่มีอำนาจมากกว่ามนุษย์ ผลของความเชื่อดังกล่าวเกิดเทพเจ้าประจำธรรมชาติขึ้นมา ในเมื่อธรรมชาติมีหลายอย่าง เทพเจ้าประจำธรรมชาติก็ต้องมีมากตามธรรมชาติไปด้วย เช่น เทพเจ้าแห่งฝน เทพเจ้าแห่งพายุ เทพเจ้าแห่งไฟ เป็นต้น เทพเหล่านี้เองเป็นผู้บังคับกาลให้เกิดธรรมชาตินั้น ๆ ขึ้นมา จึงเรียกว่าเป็นลัทธิพหุเทวนิยม เพราะเชื่อในความมีอยู่ของเทพหลายองค์ พหุเทวนิยมในลักษณะดังกล่าวเราสามารถพบในความเชื่อของชาวอินเดียนยุคพระเวท ทั้งนี้เพราะในยุคดังกล่าวชาวอินเดียนมีความเชื่อว่ามีเทพเจ้าประจำธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น พระวรุณ (เทพเจ้าแห่งฝน) พระสุริยะ (เทพแห่งดวงอาทิตย์) พระอัคนี (เทพแห่งไฟ) พระวาโย (เทพแห่งลม) เป็นต้น ลักษณะของพหุเทวนิยมดังกล่าวมีปรากฏในเทพเจ้าของชาวกรีกโบราณเช่นเดียวกัน เช่น พลูโต (Pluto) หมายถึงเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ ฮีริออส (Helios) เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ เซลีน (Selene) เทพแห่งดวงจันทร์

อย่างไรก็ตาม มนุษย์ในสภาพของการขาดความรู้ก็สามารถสังเกตเห็นได้ว่า บางครั้งธรรมชาติก็นำมาซึ่งผลดี เช่น การที่ฝนตกก็ทำให้การเพาะปลูกได้ผลดี แต่บางครั้งธรรมชาติก็นำผลร้ายมาสู่มนุษย์ เช่น การที่ฝนตกมากเกินไปก็ทำให้เกิดน้ำท่วม อันเป็นผลให้การเพาะปลูกได้รับความเสียหาย หรือบางครั้งถึงกับทำให้มนุษย์เสียชีวิต ด้วยเหตุที่พวกเขามีความเชื่อว่ามีพระเจ้าประจำธรรมชาติผู้บังคับกาลให้เกิดธรรมชาติเหล่านี้ขึ้นมา พวกเขาจึงได้กระทำพิธีบูชาเช่นสรวงเทพเจ้าประจำธรรมชาติเหล่านี้ โดยประสงค์ที่จะให้เป็นการเอาใจเทพ เพื่อเทพจะได้บันดาลให้เกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติอันจะอำนวยผลดีแก่พวกเขาอย่างเดียวกัน เหตุที่พวกเขาเอาใจเทพด้วยการเช่นสรวงบูชาก็เนื่องจากพวกเขาเชื่อว่าเทพ

มีความรู้สึกนึกคิดแบบมนุษย์ ถ้าหากเขาทำให้เทพพอใจเทพก็จะบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์
ธรรมชาติที่จะอำนวยผลดีแก่พวกเขา แต่ถ้าพวกเขาทำให้เทพโกรธเทพก็จะบันดาลให้เกิด
ปรากฏการณ์ธรรมชาติอันโหดร้ายทารุณ ด้วยเหตุดังกล่าวคัมภีร์พระเวทในตอนที่เราเรียกว่า
มันตระ จึงเป็นตอนที่รวบรวมบทร้อยกรองสำหรับสวดสรรเสริญพระเจ้า และในตอนที่เราเรียก
ว่าพราหมณะ ก็อธิบายถึงระเบียบการประกอบพิธีบูชาพระเจ้าไว้อย่างสละสลวย

อนึ่ง ในบรรดาเทพหลายองค์นั้น มนุษย์มักจะยกให้เทพองค์หนึ่งองค์ใดมีอำนาจ
มากที่สุด ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความคิดว่า ในบรรดาเทพทั้งหลายนั้นย่อมมีเทพองค์หนึ่งที่เป็น
หัวหน้าเทพ ลักษณะของพหูเทวนิยมดังกล่าวเราจะพบในเทพเจ้าของกรีก เทพเจ้าของกรีก
นั้นแม้จะมีอยู่หลายองค์ แต่ก็มีเทพเพียงองค์เดียวที่เป็นใหญ่เหนือเทพอื่นคือซุส (Zeus) พหู
เทวนิยมของชาวอียิปต์ก็มีลักษณะแบบเดียวกัน โดยชาวอียิปต์ถือว่าในบรรดาเทพทั้งหลายนั้น
มีเทพโอสิริส (Osiris) เป็นหัวหน้าเทพและมีอำนาจมากกว่าเทพอื่น ๆ อีกทั้งเราจะพบ
ลักษณะพหูเทวนิยมดังกล่าวในพหูเทวนิยมของชาวจีนด้วย ชาวจีนโบราณมีความนับถือเทพเจ้า
ประจำธรรมชาติต่าง ๆ เช่นเดียวกับมนุษย์โบราณชาติอื่น ๆ และในที่สุดก็มีความเชื่อว่าในหมู่
เทพทั้งหลายมีเทพองค์หนึ่งเป็นใหญ่เหนือเทพองค์อื่น ๆ ชาวจีนขนานนามเทพองค์นี้ว่าเทียน
ชาวจีนยังมีความเชื่ออีกว่า พระเจ้าแผ่นดินจีนเท่านั้นที่สามารถกระทำการเช่นสร้างบุชาเทียน
ได้ ส่วนประชาชนธรรมดาอาจจะกระทำการเช่นสร้างบุชาเทียนได้ ด้วยเหตุนี้ในยาม
ข้าวยากหมากแพงชาวจีนจึงได้กระทำการร้องเรียน กราบขอร้องให้พระเจ้าแผ่นดินทรงกระทำ
การเช่นสร้างบุชาเทียน

(2) อติเทวนิยม (Henotheism) หมายถึงลัทธิเทวนิยมที่มีทัศนะว่า ในบรรดา
เทพเจ้าหลายองค์นั้นมีเทพเพียงองค์เดียวที่เป็นใหญ่หรือมีอำนาจมากกว่าเทพอื่น ๆ ทั้งสิ้น แต่
มิได้เป็นไปในลักษณะดังพหูเทวนิยมของชาวกรีก พหูเทวนิยมของชาวอียิปต์ และพหูเทวนิยม
ของชาวจีนดังกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพราะอติเทวนิยมมีทัศนะว่า ความเป็นอติเทพไม่ได้เป็นของ
เทพองค์หนึ่งองค์ใดตลอดไป หรือไม่ได้เป็นของเทพองค์หนึ่งองค์ใดโดยเฉพาะอย่างซุสของ
ชาวกรีก หรืออย่างโอสิริสของชาวอียิปต์ หรืออย่างเทียนของชาวจีน ลักษณะของอติเทวนิยม

นี้ ศาสตราจารย์ แมกซ์ มิลเลอร์⁴ เป็นผู้พบในเทวนิยมของชาวอินเดีย

ในยุคพระเวทมีอยู่สมัยหนึ่งที่การบูชาเทพเจ้าของชาวอินเดียเป็นไปในลักษณะของอติเทวนิยม ถึงแม้ในยุคนี้ชาวอินเดียจะมีความเชื่อในพหุเทวนิยม คือเชื่อว่ามีเทพเจ้าประจำธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น พระวรุณ พระสุรยะ พระอินทร์ พระอัคนี พระอิศวิน พระวิษณุ พระวายุ อย่างไรก็ตาม ชาวอินเดียสมัยนั้นก็มีพิธีบูชาเทพอยู่หลายวิธี แต่ละพิธีแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ของการประกอบพิธี เช่น เมื่อชาวอินเดียกระทำพิธีเพื่อให้ได้ชัยชนะในสงคราม พวกเขาก็จะทำการบูชาดวงสรวงพระอินทร์ ซึ่งถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งสงคราม เมื่อชาวอินเดียประกอบพิธีเพื่อให้ได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติธรรม ก็จะทำการบูชาพระอัคนี ซึ่งถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งไฟ และเทพผู้ปกครองแผ่นดิน ในการประกอบพิธีดังกล่าวของชาวอินเดีย เมื่อกระทำการบูชาดวงสรวงเทพเจ้าองค์ใด ก็จะได้ว่าเป็นเทพเจ้าองค์นั้นเป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่กว่าเทพทั้งปวง การยกย่องให้เทพองค์หนึ่งองค์ใดเป็นอติเทพตามแต่ละพิธี ซึ่งทำให้ความเป็นอติเทพไม่แน่นอนดังกล่าวนี้อเอง ศาสตราจารย์ แมกซ์ มิลเลอร์ เรียกว่าเป็นอติเทวนิยม

(3) เอกเทวนิยม (Monotheism) หมายถึงลัทธิเทวนิยมที่มีทัศนะว่า มีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ในภาษาอังกฤษเมื่อกล่าวถึงพระเจ้าลักษณะนี้ จะใช้คำขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่คือ God เพื่อเน้นให้เห็นความเป็นหนึ่งและความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า โดยไม่มีพระเจ้าอื่นใดมาเปรียบเทียบอีก เอกเทวนิยมมิได้มีทัศนะอย่างพหุเทวนิยมของชาวกรีก ของชาวอียิปต์ หรือของชาวจีน ที่ว่า ไฉนบรรดาเทพทั้งหลายมีเทพองค์หนึ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าเทพองค์อื่น ๆ หรือเป็นหัวหน้าเทพ หรือไม่ได้มีทัศนะแบบอติเทวนิยมของชาวอินเดีย ที่ความเป็นใหญ่ของเทพเปลี่ยนไปแต่ละพิธี แต่เอกเทวนิยมถือว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ไม่มีพระเจ้าองค์อื่น ๆ อีก พระเจ้าองค์เดียวจึงเป็นพระเจ้าผู้ทรงความยิ่งใหญ่

⁴ แมกซ์ มิลเลอร์ (Max Muller) ศาสตราจารย์ชาวเยอรมัน ผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวของอินเดียอยู่เป็นเวลานาน และรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับอินเดียไม่น้อยกว่านักปราชญ์ชาวอินเดียเอง.

และทรงความสมบูรณ์ที่สุด ไม่ต้องถูกจำกัดโดยการมีอยู่ของพระเจ้าองค์อื่นอีก

เหนือสิ่งอื่นใดลัทธิเอกเทวนิยมมีทัศนะว่า พระเจ้าเป็นอันติมสัจ (The Ultimate Reality) หรือความจริงสูงสุดควย ตัวอย่างของเอกเทวนิยมก็คือ ศาสนาอิสลามที่สอนให้สลามมีกษัตริย์ในพระเจ้าองค์เดียว คือ พระอาหลา ⁵ ซึ่งผู้เขียนกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ศาสนายิวก็ได้ชื่อว่า เป็นเอกเทวนิยม เพราะมีทัศนะว่า มีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียวคือ พระยาเวห์ (Jaweh) แกรนท์ เอเลน กล่าวถึงชาวอิสราเอลว่า "ประชาชนเพียงกลุ่มเดียวที่เคยสร้างหรือเคยพัฒนาเอกเทวนิยมบริสุทธิ์เป็นครั้งแรก คือประชาชนชาวยิว... ส่วนเผ่าพันธุ์อื่น ๆ ใ้รับเอกเทวนิยมไปจากยิว เช่นชาวอาหรับ ภายใต้การนำของพระมะหะหมัด"⁵

ชาวยิวมีทัศนะว่า พระยาเวห์ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งในโลก ผู้หวังที่จะยึดพระองค์เป็นสรณะจะต้องหันมาเลื่อมใสบูชาในพระองค์ และปฏิบัติตามเทวบัญญัติ

(4) สรรพเทวนิยม (Pantheism) หมายถึงลัทธิเทวนิยมที่ถือว่าพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ผู้ทรงสามารถดำรงอยู่ใดควยพระองค์เองเพียงพระองค์เดียว พระเจ้าทรงเป็นต้นเค้าของจักรวาล แต่มีไว้ว่าพระองค์ทรงเนรมิตจักรวาลขึ้นจากความว่างเปล่า แต่พระเจ้านั้นเองคือจักรวาล ทั้งนี้เพราะสรรพเทวนิยมมีทัศนะว่า จักรวาลหาใช่สิ่งอื่นใดไม่ นอกเสียจากเป็นสิ่งแปรผัน (Modes) ของพระเจ้า หรือการแสดงออก (Manifestation) ของพระเจ้า หรือเป็นภาพสะท้อน (Projection) ของพระเจ้า หรือการที่พระเจ้าทรงแปรเปลี่ยนพระองค์เองมาเป็นจักรวาลโดยที่เดียว หรือเป็นภาพปรากฏ (Apearances) ของพระเจ้า ดังนั้นจักรวาลทั้งหมดก็คือพระเจ้านั้นเอง วิลเบอร์ ลอง ให้ความหมายของสรรพเทวนิยมไว้ว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵Grant Allen (Psued), The Evolution of the Idea of God ("The Thinker's Library," No. 18; London: Watts & Co., 1931), Chap. IX, p. 124. "The only people who ever invented or evolved a pure monotheism at first hand were the Jews... : Entire races eleswhere borrowed monotheism from the Hebrews, like the Arabs under Mohammed."

"ลัทธิที่สอนว่าความจริงประกอบด้วยสัจเพียงหนึ่ง ที่สิ่งทั้งมวลล้วนเป็นสิ่งแปรผัน, สิ่งชั่วขณะ, สมาชิก, ภาพปรากฏ หรือเป็นภาพสะท้อนของสัจนั้น"⁶

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของลัทธิสรรพเทวนิยมก็คือ ลักษณะของพระเจ้าของสปีโนซ่า⁷ ซึ่งผู้เขียนในกรกล่าวถึงทัศนะสรรพเทวนิยมของสปีโนซ่าเพื่อเป็นตัวอย่างประกอบดังนี้

สปีโนซ่ามีศรัทธาว่า ความเป็นจริงสูงสุดก็คือพระเจ้า เช่นเดียวกับคริสตศาสนิกชนอื่น ๆ พระเจ้าทรงดำรงอยู่โดยพระองค์เองโดยไม่ต้องอาศัยสิ่งอื่นใด สปีโนซ่าใช้ศัพท์วาสาร (Substance) เมื่อเอ่ยถึงอันติมสัจก็คือพระเจ้า นอกจากนี้สปีโนซ่ายังมีทัศนะว่า พระเจ้าเป็นผู้ทรงให้กำเนิดโลก สรรพสิ่งรวมทั้งมนุษย์ด้วย ดูจากความคิดของคริสตศาสนิกชนอื่น ๆ แททว่าการสร้างโลกของพระเจ้าตามทัศนะของสปีโนซ่าแตกต่างจากทัศนะการสร้างโลกของศาสนาคริสต์ กล่าวคือ ตามทัศนะของศาสนาคริสต์นั้นพระเจ้าทรงสร้างโลกขึ้นมาจากความว่างเปล่า การสร้างโลกของพระเจ้าจึงเกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง และพระเจ้าทรงมีอยู่ก่อนโลกทางค่านเวลาด้วย อีกประการหนึ่ง พระเจ้ามิได้ทรงสร้างโลกขึ้นด้วยความจำเป็น แต่พระองค์ทรงสร้างโลกขึ้นมาตามพระประสงค์ของพระองค์ และประการสำคัญศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเจ้ากับโลกมีความแตกต่างและแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง พระเจ้าจึงทรงอยู่เหนือโลก ส่วนตามทัศนะของสปีโนซ่านั้น โลกและสรรพสิ่งในโลกเป็นสิ่งที่รวมอยู่แล้วในพระเจ้า ดูดังประโยคสรุป (Conclusion) รวมอยู่แล้วในประโยคอ้าง (Premises)

⁶Wilbur Long, "Pantheism," Dictionary of Philosophy, Ed.

Dagobert D. Runes (Totawa: Littlefield, Adams & Co., 1971), p. 223.

"The doctrine that reality comprises a single being of which all things are modes, moments, members, appearances, or projections."

⁷Benedictus de Spinoza (1632 - 1677), บิดาเป็นชาวยิว เกิดที่เมืองแอมสแตดัม ประเทศฮอลแลนด์ ปรัชญาของสปีโนซ่าได้ชื่อว่าเป็นทั้งปฏิกริยาต่อปรัชญาของเรอเน เดสการ์ตส์ (Rene Descartes) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส และเป็นวิวัฒนาการของปรัชญาของเดสการ์ตส์ด้วย.

ของรูปนิรนัย (Syllogism) ดังนั้นพระเจ้าจึงมิได้สร้างโลกขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะโลกมีอยู่แล้วในพระเจ้า อีกทั้งพระเจ้าต้องทรงสร้างโลกขึ้นในลักษณะจำเป็นสุดที่เรา ต้องสรุปประโยคสรุปออกจากประโยคอ้างของรูปนิรนัยอันใดอันหนึ่ง อีกประการหนึ่งพระเจ้า มิได้มีอยู่ก่อนโลกทางค่านเวลา ความมีอยู่ก่อนของพระเจ้าสรุปประโยคอ้างมีอยู่ก่อนประโยคสรุป ตามนัยแห่งทัศนะของสปีโนซาค้างกล่าว โลกและสรรพสิ่งในโลกก็คือพระเจ้า หรือจะกล่าวไคว่าจักรวาลก็คือพระเจ้าที่ถูกลมองในฐานะเป็นสิ่งที่ก่อกำเนิด นอกจากนี้เราอาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่ง ว่า ผู้สร้างกับสิ่งที่ถูกสร้างก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง ถ้าเรามองในฐานะเป็นผู้สร้างก็คือพระเจ้า ถ้าเรามองในฐานะที่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างก็คือจักรวาล

ปรัชญาวิเศษภาพไวยะเวทานตะก็ได้ชื่อว่าเป็นลัทธิสรรพเทวนิยมเช่นเดียวกัน รามานูชะผู้ประกาศลัทธิวิเศษภาพไวยะเวทานตะ มีทัศนะว่า อันติมสัจจะเป็นเทพที่มีตัวตนคืออัสตวร และอัสตวรได้แปรเปลี่ยนมาเป็นโลกและทุกสิ่งทุกอย่างในโลกอย่างแท้จริง ดังนั้นรามานูชะ จึงเห็นว่าสิ่งทั้งปวงเกิดจากอัสตวร ดำรงอยู่ในอัสตวร และในที่สุดกลับคืนสู่อัสตวร จึงเป็นทัศนะ ที่ถือว่าจักรวาลทั้งระบบเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับต้นกำเนิดของจักรวาลคืออัสตวร

โดยสรุปแล้วเทวนิยมก็คือลัทธิที่เชื่อในความมีอยู่ของพระเจ้า ซึ่งลัทธิที่เชื่อในความมี อยู่ของเจ้ามีถึงสี่แบบ คือ พหุเทวนิยม อติเทวนิยม เอกเทวนิยม และสรรพเทวนิยม ซึ่งล้วนแต่เป็นเทวนิยมทั้งสิ้น แต่ทว่ามีความแตกต่างกันดังที่ผู้เขียนกล่าวมาโดยสังเขปแล้ว

อนึ่ง บางคนเมื่อกล่าวถึงเทวนิยม มักจะหมายถึงเอกเทวนิยมเลยทีเดียว ภัยเหตุ ดังกล่าว New Standard Dictionary of the English Language จึงให้ความหมาย ของเทวนิยมไว้ทั้งสองแบบ คือในความหมายที่แคบ หมายถึงเอกเทวนิยม และในความหมาย กว้าง หมายถึงลัทธิความเชื่อในการมีอยู่ของพระเจ้าที่อาจเป็นไปได้ในหลายลักษณะ หรือในลักษณะ หนึ่งลักษณะใดที่ผู้เขียนกล่าวมาแล้ว⁸

⁸ Issac K. Funk ed., New Standard Dictionary of the English Language (New York: Funk & Wagnalls, 1963), p. 2497. "Theism,

1 thī'zəm; 2 thē'tsəm, n. 1. Belief in God. (1) Belief in the person-

จากการพิจารณาความหมายของลัทธิเทวนิยมและประเภทของลัทธิเทวนิยม เราสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดีว่า ศาสนาคริสต์เป็นเทวนิยมประเภทเอกเทวนิยม ทั้งนี้เพราะศาสนาคริสต์สอนให้มีศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว ศาสนาคริสต์รับลัทธิเอกเทวนิยมมาจากชาวยิว พระเจ้าของชาวยิวคือพระยาเวห์ที่กลายมาเป็นพระเจ้าของคริสตศาสนิกชน อย่างไรก็ตาม ศาสนาคริสต์มีความเชื่อที่แตกต่างจากศาสนายิวตรงที่ว่า พระเจ้าไม่ใช่เพียงเป็นหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นไตรเอกานุภาพ (Trinity) หมายถึงว่า พระเจ้าทรงเป็น พระบิดา พระบุตร และพระจิตในพระองค์เองด้วย ในฐานะที่พระองค์เป็นพระบิดา หมายถึงพระผู้สร้างที่ทรงอยู่เหนือโลก ในฐานะที่พระองค์เป็นพระบุตร หมายถึงการที่พระองค์ทรงอวตารมาเป็นมนุษย์เพื่อทำงานร่วมกับมนุษย์ในโลก คือองค์พระเยซูคริสต์ ในฐานะที่พระองค์เป็นพระจิต หมายถึงพระวิญญาณของพระเจ้าที่คอยแนะนำจิตของบรรดาคริสตศาสนิกชน ดังนั้นเมื่อชาวคริสต์จะกระทำการเคารพบูชาพระเจ้าจึงกระทำการ "หมายตัวเองด้วยไม้กางเขน" ซึ่งมีวิธีทำดังนี้คือ

- (1) ยกมือขวาขึ้นแตะหน้าผากและกล่าวว่า "เคชะ : พระบิดา"
- (2) ลกมือขวาลงแตะหน้าอก และกล่าวว่า "พระบุตร"
- (3) ยกมือขวาเฉียงไปมาซ้าย และกลับมามาขวา และกล่าวว่า "พระจิต"
- (4) พนมมือที่หน้าอก และกล่าวว่า "อา เม็น" ซึ่งหมายความว่า "ขออุทิศ

บุญราศีนี้พระเจ้าจงบันดาลสุขข้าพเจ้าในกาลทุกเมื่อ สาธุ"⁹

ality and Sovereignty of one righteous and eternal deity who has revealed himself supernaturally to man : distinguished from Deism.

(2) Same as Monotheism. (3) Same as Deism. 2. In Religion, a belief in God, in a God, or in Gods : opposed to atheism, embracing monotheism, and consistent with some forms of pantheism and polytheism."

⁹ ดู หลวงสารานุกรมประพันธ์, ชุมนุมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (พระนคร: สำนักพิมพ์รวมสาส์น, 2502), หน้า 313 - 14.

คริสตศาสนิกชนมีศรัทธาเป็นอย่างยิ่งว่ามีพระเจ้า ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครสามารถรู้ถึงการมีอยู่ของพระเจ้าด้วยดีสัก เพราะพระเจ้าไม่เคยปรากฏต่อผัสสะของพวกเขาเหล่านั้น ถึงแม้จะมีนักปรัชญา เช่น เซนต์ ออกัสติน เซนต์ โทมัส อากวิโนส เซนต์ แอนเซิร์ม ที่พยายามพิสูจน์การมีอยู่ของพระเจ้าโดยใช้เหตุผลก็ตามที ก็เป็นการพิสูจน์ที่ล้วนแต่เกิดจากศรัทธาในความเป็นอยู่ของพระเจ้าแล้วทั้งสิ้น และคริสตศาสนิกชนอื่น ๆ ที่เชื่อในการมีอยู่ของพระเจ้านั้น เพราะเกิดจากศรัทธาของตัวเองทั้งสิ้น หากเชื่อเพราะข้อพิสูจน์ของนักปรัชญาไม่ ในทางตรงข้ามผู้ที่ยอมรับในข้อพิสูจน์ของนักปรัชญา ก็อาจจะไม่เชื่อในความมีอยู่ของพระเจ้าเลยก็ได้ เพราะขาดศรัทธาในพระองค์ เวลาใดกล่าวถึงความศรัทธาในความมีอยู่ของพระเจ้าของคริสตศาสนิกชนไว้ว่า "อย่างไรก็ตามที ความเชื่อในความมีอยู่จริงของพระเจ้านั้นเป็นสิ่งแรก และสิ่งสุดท้ายของศาสนาคริสต์ ศาสนาคริสต์ถือและแสดงคำสอนหลักว่าพระเจ้านั้นมีอยู่ และจุดประสงค์หลักของมนุษย์ก็คือการรู้จักพระองค์"¹⁰

นอกจากมีศรัทธาว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงพระองค์เดียว ศาสนาคริสต์มีศรัทธาด้วยว่า พระเจ้าเป็นผู้ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งในโลก ศาสนาคริสต์ถือว่าพระเจ้าทรงสร้างโลกขึ้นจากความว่างเปล่า แต่ถึงแม้ว่าโลกนี้จะถูกสร้างโดยพระเจ้า โลกนี้ก็หาได้มีธรรมชาติอันใดที่เป็นธรรมชาติของพระเจ้าไม่ พระเจ้าและโลกจึงมีธรรมชาติที่ต่างกันมาแต่เริ่มแรกแล้ว กล่าวคือ ในขณะที่พระเจ้าทรงมีความสมบูรณ์ทุกอย่างและทรงสามารถดำรงอยู่โดยพระองค์เอง โลกเป็นสิ่งที่ถูกสร้างจึงขาดความสมบูรณ์และไม่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นถึงแม้ว่าโลกจะมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ศาสนาคริสต์ก็เชื่อว่า ในฐานะที่พระเจ้าสร้างโลกนี้ขึ้นมา โลกก็ต้องอิงอาศัยพระเจ้าจึงดำรงอยู่ได้ ซึ่งเป็นทัศนะที่ตรงข้ามกับลัทธิ

¹⁰J.S. Whale, Christian Doctrine (Cambridge: The University Press, 1961), p. 11. "Nevertheless, belief in the reality of God is the alpha and the omega of the christian religion. Christian doctrines presuppose and illustrate the fundamental doctrine that God is, and that man's chief end is to know him."

ลสารวาท (Materialism) ที่มีทัศนะว่า โลกไม่จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอื่นใดในการดำรงอยู่
 ต่อคำถามที่ว่า มนุษย์คืออะไร ? ศาสนาคริสต์มิได้ตอบว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่คิดได้
 หรือมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล ศาสนาคริสต์กลับตอบว่า มนุษย์คือสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาตาม
 แบบพระฉายของพระองค์ และทรงทำให้มนุษย์เป็นประจัญปกครองสรรพสิ่งอื่น ๆ ที่พระเจ้า
 ทรงสร้างขึ้นมา เมื่อเป็นเช่นนี้ศาสนาคริสต์จึงสอนว่าบาปก็คือการที่มนุษย์ทรยศต่อพระเจ้า
 ด้วยการที่มนุษย์ไม่เชื่อฟังพระเจ้า ด้วยการที่มนุษย์ทำผิดพระบัญญัติของพระเจ้า รวมทั้งมี
 คำสอนว่า ความทุกข์ทรมาน ความชั่วร้ายอันหมายถึงสิ่งที่มนุษย์ไม่ฟังปรารภนาห์ทั้งหลายหาใช่
 สิ่งอื่นใดไม่ ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากบาปของมนุษย์เองทั้งสิ้น เพราะเหตุที่มนุษย์ทำบาป
 พระเจ้าจึงต้องทรงลงโทษมนุษย์ โดยทรงบันดาลให้มีธรรมชาติอันทรหด อหิวาต์ แผ่นดินไหว
 ภูเขาไฟระเบิด เป็นอาทิ นอกจากนี้ศาสนาคริสต์ยังสอนว่ามนุษย์ไม่สามารถไถ่บาปของตน
 เองได้ แต่เนื่องจากพระเจ้าทรงรักมนุษย์จึงทรงช่วยไถ่บาปให้มนุษย์เสียเอง โดยที่พระองค์
 ประทานพระบุตรคือองค์พระคริสต์ให้มาทำงานร่วมกับมนุษย์ และให้ช่วยรับโทษบาปแทนมนุษย์
 ทั้งหลาย และพระคริสต์ทรงรับโทษของบาปคือความตายแทนมนุษย์ด้วยการสละพระชนม์ชีพของ
 พระองค์เองบนไม้กางเขน มนุษย์จึงสามารถรอดพ้นจากบาปที่กระทำต่อพระเจ้า และยัง
 สามารถมีความสัมพันธ์อันถูกต้องกับพระเจ้าได้ดังเดิม ดังรายละเอียดที่ผู้เขียนเสนอไปแล้ว
 ในภาคหนึ่ง : บทที่ 2 นอกจากนี้ศาสนาคริสต์สอนว่า สวรรค์คืออาณาจักรของพระเจ้าที่
 มนุษย์สามารถมีความสุขเต็มที่ได้ เพราะมนุษย์สามารถรู้จักพระเจ้าได้ ซึ่งเป็นความสำเร็จตาม
 พระประสงค์ของพระเจ้าในการที่ทรงสร้างโลก สรรพสิ่งในโลกและมนุษย์ขึ้นมา ส่วนนรก
 ก็คือการที่มนุษย์ไปสู่อาณาจักรแห่งความมืด เพราะปราศจากแสงสว่างแห่งพระเจ้า มนุษย์
 จึงไม่มีโอกาสที่จะมีความรื่นรมย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ไม่มีโอกาสที่จะรู้จักพระเจ้าได้เลย

จากการที่ศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเยซูเป็นบุตรของพระเจ้า จึงทำให้ศาสนาคริสต์
 ยกให้พระเยซูเป็นพระเจ้า ศาสนาคริสต์มิได้พูดถึงพระเยซูในฐานะเป็นบุคคลในประวัติศาสตร์
 อย่างที่นักประวัติศาสตร์กล่าวถึง อริสโตเติล สมเด็จพระสันตปาปา และขงจื้อ ทั้ง ๆ
 ที่พระเยซูก็คือครูชาวกาลิเลียม (Galilean) ซึ่งถูกพิพากษาให้ตรึงไม้กางเขนที่กรุงเยรูซาเล็ม
 พระเยซูจึงกลายเป็นผู้ที่ยิ่งกว่าครู นักปฏิรูป พระเยซูกลายเป็นบุตรของพระเจ้าไปแล้ว
 เมื่อศาสนาคริสต์มีศรัทธาในพระองค์

นอกจากนี้การที่ศาสนาคริสต์เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว ทำให้ศาสนาคริสต์มองประวัติศาสตร์ในทัศนะที่ต่างจากทัศนะทางโลกโดยทั่ว ๆ ไป ศาสนาคริสต์ไม่มองประวัติศาสตร์ว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ ศาสนาคริสต์มองประวัติศาสตร์ว่าเป็นการกระทำของพระเจ้า ทั้งนี้เราจะเห็นได้จากเรื่องราวที่บันทึกไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เช่นการเป็นทาสของชาวอิสราเอลในดินแดนอียิปต์ เหตุการณ์ที่ชาวอิสราเอลพ้นจากการเป็นทาสของชาวอียิปต์ เหตุการณ์การตั้งชาติของชาวอิสราเอล เหตุการณ์ที่อาณาจักรอิสราเอลถูกโจมตีจนแตก และ เหตุการณ์ที่ชาวอิสราเอลต้องตกเป็นทาสของชาติอื่น ล้วนเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จริง ๆ แต่ที่ทำการบันทึกเหตุการณ์เหล่านี้ไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ก็เพราะตีความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำของพระเจ้า หรือเป็นเหตุการณ์ที่เปิดเผยให้มนุษย์ใคร่จักพระเจ้า ดังนั้นพระคริสตธรรมคัมภีร์ของศาสนาคริสต์จึงเป็นบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นเหตุการณ์ที่ได้รับการตีความว่าเป็นการกระทำของพระเจ้า เพื่อที่เหตุการณ์เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่เปิดเผยให้มนุษย์ใคร่จักพระเจ้า ไ้ทราบพระประสงค์ของพระองค์ โดยเหตุที่ศาสนาคริสต์ตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้ศาสนาคริสต์เชื่อว่าศาสนาประวัติศาสตร์ (Historical Religion) ดังที่เออร์เนสต์ ไรท์ กล่าวไว้ว่า "ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประวัติศาสตร์ ในแง่ที่ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ และประเพณีต่าง ๆ ถูกตีความไปในทำนองว่า เป็นการเปิดเผยถึงธรรมชาติของพระเจ้าและของมนุษย์"¹¹

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากการที่ศาสนาคริสต์มีความเชื่อว่ามีพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เพียงองค์เดียว ศาสนาคริสต์จึงมีทัศนะติดตามมาว่าพระเจ้าสร้างโลก โลกดำรงอยู่ได้เพราะมีพระเจ้าค้ำจุน บาปก็คือการทรยศต่อพระเจ้า ความชั่วร้ายตามธรรมชาติก็เนื่องมาจากการลงโทษของพระเจ้า พระเยซูเป็นยิ่งกว่าบุคคลในประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ก็เป็น

¹¹C. Ernest Wright, The Book of the Acts of God (Harmondsworth: Penguin Books, 1957), p. 24. "...Christianity is a historical religion in the sense that real events and traditions are interpreted in such a way as to reveal the nature of God and of man."

กระทำของพระเจ้าที่ทำให้มนุษย์ไคร้จักพระเจ้าและรู้พระประสงค์ของพระเจ้า ศาสนาคริสต์
จึงเป็นเทวนิยม ประเภทเอกเทวนิยม

จากการที่ศาสนาคริสต์เป็นเทวนิยม จึงทำให้ศาสนาคริสต์ต้องเผชิญกับปัญหาความ
ชั่วร้าย เหตุที่ผู้เขียนกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเทวนิยมของศาสนาคริสต์ กับ
ปัญหาความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นในศาสนาคริสต์ เพราะนักคิดหลายท่านมีความเห็นว่า ลัทธิเทวนิยม
จะต้องเผชิญกับปัญหาความชั่วร้าย ดังที่ อัลวิน แพลนติงกา กล่าวไว้ว่า "ตั้งแต่สมัยของ
เอปิคิวรัสเป็นต้นมา นักปรัชญาหลายคนได้เสนอแนะให้เห็นว่า การมีอยู่ของความชั่วร้ายก่อให้เกิด
เกิดปัญหาสำหรับผู้ที่มีความเชื่อในเทวนิยม"¹²

ซามูเอล เอ็ม. ทอมสัน ก็กล่าวเป็นทำนองเดียวกันดังนี้ "อาจเป็นได้ว่ากรณีที่ผู้
โจมตีปรัชญาเทวนิยมบ่อยที่สุด ก็เพราะไม่สามารถที่จะเผชิญกับปัญหาความชั่วร้ายอย่างสมฤทธิ์ผล
นั่นเอง"¹³

คอนเฟิลด์ตัน ก็ได้อีกกล่าวไว้ด้วยข้อความที่คล้ายคลึงกันว่า

อย่างไรก็ตาม ก็มีปัญหาหนึ่ง [ปัญหาความชั่วร้าย] ที่เกิดขึ้น
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้กับปรัชญาเทวนิยม และเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิด
เกิดความสนใจ ปัญหานี้ตามความเป็นจริงแล้วมันจะไม่เกิดขึ้น

---

¹²Alvin Plantinga, "The Free Will Defence," The Philosophy of Religion, Ed. Basil Mitchell (London: Oxford University Press, 1971), p. 105. "Since the days of Epicurus many philosophers have suggested that the existence of evil constitutes a problem for those who accept theistic belief."

¹³Samuel M. Thomson, A Modern Philosophy of Religion (Chicago: Henry Regnery Company, 1955), Chap. 28, p. 488. "Perhaps the most frequent charge against theistic philosophy is the inability to cope successfully with the problem of evil."

กับปรัชญาที่ไม่ใช่เทวนิยม ในแบบที่มีปรากฏแก่นักเทวนิยม¹⁴

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้เราจะทราบจากนักคิด นักวิจารณ์ว่า ปัญหาความชั่วร้ายมีความสัมพันธ์กับลัทธิเทวนิยม ผู้เขียนก็ยังมีความเห็นว่า เขาก็ยังคงไม่เข้าใจว่าความชั่วร้ายเกิดเป็นปัญหาขึ้นในศาสนาคริสต์ได้อย่างไร และปัญหาความชั่วร้ายคืออะไร ถ้าไม่พิจารณาถึงธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์เสียก่อน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะท่องกล่าวถึงพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์เสียก่อนในบทที่ 2

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹⁴F.C. Copleston, Aquinas (Harmondsworth: Penguin Books Ltd., 1970), p. 148. "There is, however, one problem [The Problem of Evil] which inevitably arises for a theistic philosopher and which has always excited interest... This problem does not, it is true, arise in an atheistic philosophy in the form in which it presents itself to the theist."

ธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์

สำหรับเรื่องธรรมชาติของพระเจ้านี้ ผู้เขียนจะกล่าวตามทัศนะของ เซนต์ โทมัส อากวินัส ทั้งนี้เพราะคริสตศาสนิกชนโดยทั่วไปยอมรับธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของท่านผู้นี้ จากทัศนะของ เซนต์ โทมัส อากวินัส ผู้เขียนประมวลธรรมชาติของพระเจ้าของคริสตศาสนิกชนได้ดังนี้

(1) พระเจ้านี้อยู่องค์เดียว (God is Unity)¹

หมายถึงว่าพระเจ้าทรงเป็นหนึ่ง ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่จะสามารถมาจำกัดขอบเขตของพระองค์ได้ เพราะการมีพระเจ้าสององค์ก็เท่ากันว่า ทั้งสององค์มีธรรมชาติบางอย่างที่ขาด และแต่ละองค์ก็ทรงเป็นเจ้าของธรรมชาติที่ออกองค์หนึ่งขาด

(2) พระเจ้าไม่ทรงมีรูปร่าง (God is Incorporeal)²

เมื่อพูดถึงการมีอยู่ของสรรพสิ่ง เขาจะนึกถึงตัวตนหรือร่างกายของสิ่งนั้น ๆ เช่นเมื่อเขากล่าวว่ามีคนชื่อคงคา เขาหมายถึงร่างกายของคงคาที่สามารถเคลื่อนไหวทำกิจวิยาอาการต่าง ๆ ได้นั่นเอง แต่เมื่อศาสนาคริสต์กล่าวถึงการมีอยู่ของพระเจ้า ไม่หมายถึงร่างกายของพระเจ้า หรือกล่าวได้ว่าศาสนาคริสต์มิได้ถือว่าพระเจ้าทรงมีอยู่ในฐานะเป็นร่างกายจากการมีอยู่ของร่างกายของคงคา ศาสนาคริสต์ถือว่าพระเจ้าทรงเป็นจิต เซนต์ โทมัส อากวินัส มีทัศนะเหมือนอริสโตเติลที่ว่า ร่างกาย (Body or Cor-

---

¹ St. Thomas Aquinas, The Summa Theologica, Vol. 1, trans. Fathers of the English Dominican Province ("Great Books of the Western World," No. 19; Chicago: Encyclopaedia Britannica, Inc., c 1952), First Part, Q. XI.

² Ibid., First Part, Q. III, Q. VII.

poreal Things) หรือสสาร (Matter) ไม่สามารถเคลื่อนไหวตัวเองได้ นอกเสียจากจะ ถูกทำให้เคลื่อนไหว แต่พระเจ้าทรงเป็นสสารที่ไม่เคลื่อนไหว แต่ทรงสามารถกระตุ้นให้วัตถุต่าง ๆ เคลื่อนไหวได้ (The Unmoved Mover) พระเจ้าจึงไม่ใช่ร่างกาย นอกจากนั้น ทานอริสโตเติลมีทัศนะว่า สัตว์ทางกายภาพ (Physical being) ต้องประกอบด้วยสสาร (Matter) และแบบ (Form) อาทิเช่น คนมะม่วงต้องประกอบด้วยสสารที่รองรับแบบของคนมะม่วง แบบและสสารจึงแยกออกจากกันไม่ได้ แต่ศาสนาคริสต์ยืนยันว่าพระเจ้าทรงเป็น สัตว์ที่ไม่จำเป็นต้องมีสสารเหมือนสัตว์อื่น ๆ ทั้งนี้เพราะพระเจ้าทรงเป็นจิตไม่ใช่ร่างกาย พระเจ้าจึงไม่ใช่สัตว์ทางกายภาพ อีกประการหนึ่ง เราเข้าใจกันคืออยู่แล้วว่า ถ้าเราเอ่ยถึง ร่างกาย เราคงหมายถึงสิ่งที่จำกัด เพราะร่างกายจำเป็นต้องดำรงอยู่ใน พื้นที่แห่งหนึ่งซึ่ง เหนือกับร่างกายถูกจำกัดโดยพื้นที่นั่นเอง แต่พระเจ้าทรงเป็นสสารไม่จำกัด พระเจ้าจึงเป็น ร่างกายไม่ได้ เพราะถ้าพระองค์เป็นร่างกาย พระองค์ก็จะต้องถูกจำกัดโดยพื้นที่ ซึ่งขัดกับลักษณะ อันไม่จำกัดของพระองค์ พระองค์จึงทรงเป็นจิต นอกจากนี้ถ้าพระองค์เป็นสสารก็ย่อมหมายถึง ลักษณะของความพร้อมที่จะรับแบบใด ๆ ก็ได้ และเมื่อสสารนั้นได้รับแบบแล้วก็จะกลายเป็น สิ่งหนึ่งสิ่งใดไป ซึ่งหมายถึงว่าสสารเป็นสิ่งที่ถูกจำกัดโดยแบบ ลักษณะของการถูกจำกัดไม่ว่า โดยพื้นที่หรือโดยแบบ ล้วนเป็นลักษณะที่ขัดกับธรรมชาติสำคัญของพระเจ้าที่ว่า พระเจ้าทรง เป็นสสารไม่จำกัด อย่างไรก็ตาม ความเป็นสิ่งที่ไม่จำกัดของพระเจ้านี้ได้หมายความว่าถึงทรงไม่ จำกัดทางด้านรูปร่าง แต่หมายถึงลักษณะที่พระองค์ทรงยิ่งใหญ่อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ทรง สามารถครอบคลุมหรือทรงสามารถแผ่ออกไปได้ทุกสารทิศ โดยไม่ทรงถูกจำกัดโดยสสารทั้งสิ้น

นอกจากนี้ศาสนาคริสต์ยังมีทัศนะเพิ่มเติมอีกว่า ในเมื่อพระเจ้าทรงเป็นสิ่งไม่ จำกัด พระเจ้าต้องเป็นสสารที่ไม่มีองค์ประกอบ (Simple) ด้วย เพราะพระองค์ต้องทรง แสดงธรรมชาติของพระองค์ออกมาจนหมดสิ้น ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่า ถ้าธรรมชาติบางประการ ของพระเจ้าไม่สามารถแสดงออกมาได้หรือถูกซ่อนเร้นไว้ก็เท่ากับพระเจ้าทรงถูกจำกัดด้วย บางสิ่งบางอย่าง ถ้าพระองค์เป็นสสารที่ไม่จำกัด พระองค์ต้องทรงสามารถแสดงธรรมชาติ ทุกประการของพระองค์ออกมาได้จนหมดสิ้น พระเจ้าจึงทรงเป็นสสารที่ไม่ซับซ้อนแต่ประการ ใด

(3) พระเจ้าทรงเป็นนิรันดร (God is Eternal)³

ปุถุชนตระหนักเป็นอย่างที่ว่า สรรพสิ่งมีการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และก็ต้องแตกสลายหรือสูญหายไปไหนที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะที่สร้างปริเวทนาแก่ปุถุชนเป็นอย่างยิ่ง ฆราวาสที่เขาซื้อมาใหม่ เมื่อใช้ไปเรื่อย ๆ ในไม่ช้ารถยนต์คันใหม่ก็กลายเป็นรถยนต์คันเก่าคร่ำคร่า ความกาลเวลาที่ผ่านไป และท้ายสุดรถยนต์คันดังกล่าวก็อยู่ในสภาพที่ต้องถูกนำไปทิ้งที่สุสานรถยนต์ คอยเหตุนั้นจึงไม่มีสิ่งใดที่ปุถุชนจะครอบครองไว้ได้ตลอดกาล แม้แต่บิดามารคานุญาติพี่น้อง สามีภรรยาสุดที่รักของเขา เขาก็ไม่สามารถยึดไว้ได้นาน ในไม่ช้าจะต้องตายจากกันไป คอยเหตุดังกล่าวจึงมีคำกล่าวสำหรับคนที่ปลงศกในสภาพอันไม่เที่ยงแท้ว่า "ไม่มีใครจะอยู่คำฟ้า" ที่เป็นดังนี้เพราะสรรพสิ่งรวมทั้งมนุษย์เป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้น จึงไม่ใช่สัตว์ที่เป็นนิรันดร สรรพสิ่งถูกจำกัดโดยพื้นที่และโดยเวลา จึงสามารถดำรงอยู่ได้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ทว่าพระเจ้าผู้ทรงสร้างสรรพสิ่งทรงเป็นนิรันดร จึงทรงดำรงอยู่ได้ชั่วนิรันดร โดยไม่มีเวลาที่พระองค์ทรงเกิดขึ้น และไม่มีเวลาที่พระองค์แตกดับสูญหายไปจตุ สรรพสิ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่า พระองค์มิได้ทรงดำรงอยู่ในเวลา เพราะถ้าพระองค์ทรงดำรงอยู่ในเวลา ก็มีความหมายเท่ากับพระองค์เป็นสัตว์ที่ถูกจำกัดโดยเวลาแห่งอดีตและอนาคต อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถกล่าวได้ว่าพระเจ้าทรงไม่จำกัด และเป็นเหตุให้ไม่อาจกล่าวได้ว่าพระเจ้าทรงเป็นสัตว์ที่ดำรงอยู่ได้ควยพระองค์เอง ทั้งนี้เพราะพระองค์ต้องถูกกำหนดโดยเวลา ดังนั้นศาสนาคริสต์จึงมีทัศนะว่า พระเจ้าทรงเป็นสัตว์ที่ไม่จำกัด และทรงเป็นสัตว์นิรันดร พระองค์จึงไม่มีวันดับสูญจตุ สรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นเมื่อนั้นเลย

เนื่องจากพระเจ้าทรงลักษณะนิรันดรดังกล่าว พระเจ้าจึงทรงลักษณะของความเที่ยงแท้ไม่เปลี่ยนแปลงอีกควย ส่วนสรรพสิ่งอันหมายรวมถึงมนุษย์เนื่องจากไม่ใช่สิ่งนิรันดรจึงมีลักษณะของความเปลี่ยนแปลง อาทิเช่น มนุษย์ต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว และวัยชราในที่สุด ต้นไม้ที่เล็กเมื่อเริ่มปลูกก็กลายเป็นต้นไม้ใหญ่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ทั้งนี้เราจะเห็นว่าเราจะหาความเที่ยงแท้ในสรรพสิ่งไม่ได้ สรรพสิ่ง

³Ibid., First Part, Q. X, Q. IX.

อยู่ในสภาพที่เปลี่ยนแปลงหรือพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งถึงกับ กลายมาเป็นปัญหาที่นักปรัชญาอย่าง เฮอร์มาโคลคัส และ อริสโตเติล ทำการครุ่นคิดว่าความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อจะหาทางอธิบายความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง รวมทั้งนักปรัชญาอย่าง พารมินิดิส ถึงกับกล่าวว่า ความเปลี่ยนแปลงเป็นมายา เหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะของสรรพสิ่ง หรือเป็นลักษณะของโลกที่หนีไม่พ้น แต่พระเจ้าของคริสตศาสนิกชนมิได้ทรงเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใดโดย พระองค์ทรงไม่เปลี่ยนแปลงทั้งในทางที่พระองค์ทรงสมบูรณ์ขึ้นเรื่อย ๆ เพราะพระองค์ทรงสมบูรณ์ถึงที่สุดแล้ว และพระองค์ไม่ทรงเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมลง รวมทั้งไม่ทรงเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นสิ่งที่ไม่จำกัดมากขึ้นแต่ประการใดเลย ดังนั้นในขณะที่พระเจ้าทรงลักษณะแห่งความเที่ยงแท้และนิรันดร สรรพสิ่งมีความเปลี่ยนแปลงและความสูญสลายเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะสรรพสิ่งเกิดขึ้นเพราะพระเจ้าทรงสร้างขึ้นจากความว่างเปล่า พระเจ้าจึงทรงสามารถทำให้เหลือเป็นความว่างเปล่าอีกครั้งหนึ่งก็ย่อมทำได้

(4) พระเจ้าทรงเป็นสัพพัญญู (God is Omniscient)⁴

ศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเจ้าทรงมีความรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด เซนต์ โทมัส อากวินัส กล่าวว่า "ในพระเจ้านั้นอยู่ซึ่งความรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด"⁵ ซึ่งหมายความว่า พระเจ้าทรงรู้อะไรทุกอย่างอย่างไม่มีสิ่งใดซ่อนเร้นจากพระปัญญาของพระองค์ได้ ทรงข้ามกับมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความรู้จำกัดอย่างมาก แม้มนุษย์จะศึกษาจนมีความรู้ถึงขั้นปริญญาเอก มนุษย์ก็หาได้มีความรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างไม่ ทั้งนี้เพราะยังคงมีอีกหลายร้อยหลายพันอย่างที่เขายังไม่รู้ ดังนั้นมนุษย์จึงได้ชื่อว่า เป็นผู้เรียนรู้ตลอดอายุขัยของตนแต่ไม่อาจมีความรู้ที่สมบูรณ์ได้ แม้แต่เมื่อเวลาผ่านไป มนุษย์ก็ยังต้องเรียนรู้ถึงประสบการณ์แห่งความตาย ซึ่งในขณะที่มีชีวิตอยู่นั้นมนุษย์ไม่มีประสบการณ์เลย ในเมื่อมนุษย์ยังมีความรู้ที่บกพร่องถึงขนาดนี้

⁴Ibid., First Part, Q. XIV.

⁵Ibid., First Part, Q. XIV, Art. 1. "In God there exists the most perfect knowledge."

สัตว์อื่น ๆ ที่ต่ำกว่ามนุษย์จะมีความรู้ที่บกพร่องขนาดไหน ดังนั้นในขณะที่มนุษย์และสรรพสัตว์
ขาดความรู้ที่สมบูรณ์โดยธรรมชาติ พระเจ้าผู้ทรงสร้างมนุษย์และสรรพสัตว์ทรงไว้ซึ่งความรู้
ที่สมบูรณ์ที่สุดโดยพระธรรมชาติของพระองค์

ลักษณะแห่งความรู้ที่สมบูรณ์ของพระเจ้าก็คือ พระองค์ทรงมีความรู้เกี่ยวกับ
พระองค์เองอย่างสมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ทรงมีความรู้ถึงสรรพสิ่งอย่างสมบูรณ์ที่สุดด้วย ทั้งนี้
มิใช่พระองค์ทรงมีความรู้โดยผิวเผินเกี่ยวกับสรรพสิ่ง แต่ทรงมีความรู้ถึงธรรมชาติอันแท้จริง
ของสิ่งนั้น ๆ อย่างสมบูรณ์ทุกแง่มุมที่เคี้ยว มิใช่เพียงแต่ทรงมีความรู้อย่างสมบูรณ์ในสิ่งที่
ปรากฏมีขึ้นแล้วเท่านั้น แม้แต่สิ่งที่ยังไม่ปรากฏมีขึ้นพระองค์ก็ทรงมีความรู้อย่างสมบูรณ์ใน
ทุกแง่มุมทุกด้วย ทั้งนี้ได้หมายความว่าพระเจ้าทรงรู้ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นการ
ล่วงหน้า โดยที่ทรงรู้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นเป็นขั้น ๆ ททยอกันไป แบบการรู้ล่วงหน้าของมนุษย์
แต่พระองค์ทรงทราบเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นนั้นพร้อมกันหมดและพร้อมกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
แล้ว หรืออาจกล่าวได้ว่า สิ่งทั้งหมด เหตุการณ์ทั้งหมด ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้นก็ตาม
พระเจ้าทรงทราบพร้อมกันแล้วในพระปัญญาของพระองค์ พระเจ้าจึงทรงมีความรู้ในทุกสิ่ง
ทุกอย่าง อย่างไม่มีอะไรซ่อนเร้นจากพระองค์ได้ แม้แต่เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง ๆ
ไม่ว่าเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นนั้นจะอยู่ในอำนาจของพระองค์ที่จะทรงกระทำให้เกิดขึ้น หรือ
อยู่ในอำนาจของสิ่งถูกสร้างเช่นมนุษย์ ที่จะกระทำให้เกิดมีขึ้นก็ตาม ดังที่ เซนต์ โทมัส
อาควีนาส กล่าวไว้ว่า

...ไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามที่สัตว์โลกสามารถสร้างขึ้น คิดขึ้น
หรือกล่าวถึงได้ เช่นเดียวกับสิ่งที่พระเจ้าทรงสามารถกระทำ
ได้ ทั้งหมดนี้พระเจ้าทรงรู้หมดแล้ว ถึงแม้ว่าสิ่งเหล่านั้นยังไม่
ได้เกิดขึ้นจริง ๆ ก็ตามที ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า พระองค์ทรงมี
ความรู้แม้ในสิ่งที่ยังไม่ปรากฏมีขึ้น⁶

⁶Ibid., First Part, Q. XIV. Art. 9. "Whatever therefore can be made, or thought, or said by the creature, as also whatever He Himself can do, all are known to God, although they are not actual. And in so far it can be said that He has knowledge even of things that are not."

เนื่องจากพระเจ้าทรงมีความรู้ในธรรมชาติของสรรพสิ่งอย่างสมบูรณ์ พระองค์จึงทรงรู้แน่แท้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับสิ่งนั้น ๆ ด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อความชั่วร้ายจะเกิดขึ้นในสิ่งต่าง ๆ พระองค์ก็ทรงรู้ด้วย มิฉะนั้นก็อาจจะเรียกได้ว่าพระองค์ทรงมีความรู้อย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ดังที่ เซนต์ โทมัส อากวินัส กล่าวว่า

...ใครก็ตามที่รู้จักสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างสมบูรณ์ ก็ต้องสามารถรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งนั้น ในเมื่อมีสิ่งใดบางอย่างที่อาจถูกทำลายโดยความชั่วร้าย เพราะฉะนั้นไมอาจเรียกว่าพระเจ้าทรงทราบสิ่งใดอย่างสมบูรณ์ นอกเสียจากพระองค์จะทรงรู้อะไรถึงสิ่งเลวด้วย⁷

เหตุที่ศาสนาคริสต์ถือว่าพระเจ้าทรงมีความรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างอย่างสมบูรณ์ก็เนื่องมาจากศาสนาคริสต์มีความเชื่อว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกขึ้นจากความว่างเปล่า ก็จำเป็นโดยองค์ที่จะต้องถือว่าพระเจ้าทรงรู้จักทุกสิ่งทุกอย่างอย่างสมบูรณ์ทุกแง่มุม

ศาสนาคริสต์มิได้ถือว่าพระเจ้าทรงได้ความรู้จากการใช้ชีวิตอันยาวนานด้วยเหตุผลหรือด้วยการเรียนรู้คุณลักษณะการรู้ของมนุษย์ กล่าวคือ ความมนุษย์จะมีความรู้ได้ มนุษย์ก็ต้องมีขบวนการเรียนรู้อันเริ่มด้วยการสังเกต เก็บข้อมูล เปรียบเทียบ ตั้งเป็นข้อสมมติฐาน พิสูจน์แล้ว ตั้งเป็นทฤษฎี ใช้เหตุผลอนุมานจากทฤษฎี เป็นต้น แต่กระบวนการของการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้เช่นนั้นไม่จำเป็นสำหรับพระเจ้าเลย พระองค์ทรงมีความรู้อยู่แล้วในพระองค์เอง

อีกประการหนึ่งในประวัติของการพัฒนาทางด้านความรู้ของมนุษย์ เราจะพบว่าหลายครั้งหลายคราที่มนุษย์ต้องยกเลิกความรู้เดิม เพราะความรู้ดังกล่าวกลายเป็นความเข้าใจผิด ตัวอย่างที่ทุกคนทราบซัดแก่ใจคือ สมัยโบราณมนุษย์ยอมรับว่าโลกแบน แต่ในกาลต่อมา ก็ต้องยอมรับว่าเป็นการเข้าใจผิด ทั้งนี้โดยแท้จริงแล้วโลกมีลักษณะกลมต่างหาก นอกจาก

⁷Ibid., First Part, Q. XIV, Art. 10. "Whoever knows a thing perfectly must know all that can happen to it. Now there are some good things to which corruption by evil may happen. Hence God would not know good things perfectly unless He also knew evil things."

ที่ทฤษฎีหลายทฤษฎีและกฎหลายกฎของถูกล้มล้างเมื่อมีการพิสูจน์และมีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นในภายหลัง และความรู้ในปัจจุบันที่เรายอมรับกันก็อาจถูกเปลี่ยนแปลงหรือล้มล้างได้ในอนาคต ที่เป็นเช่นนั้นเพราะความรู้ของมนุษย์ไม่สมบูรณ์ ความรู้ของมนุษย์บกพร่องจึงเปลี่ยนแปลงได้ตามกระบวนการของการเรียนรู้ที่พัฒนามากขึ้น แต่ความรู้ของพระเจ้าทรงสมบูรณ์อย่างไม่มีข้อบกพร่อง และพระเจามีไ้ทรงมีความรู้อันเนื่องมาจากกระบวนการของการเรียนรู้ของมนุษย์ ความรู้ของพระเจ้าจึงไม่มีวันผิดพลาด ความรู้ของพระองค์ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะพระปัญญาของพระองค์ยิ่งใหญ่ที่สุดเกินกว่ามนุษย์ธรรมดาจะจินตนาการถึงได้

(5) พระเจ้าทรงสรรพฤทธิ์ (God is Omnipotent)⁸

จากการประมวลทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของพระเจ้าที่ผู้เขียนกล่าวถึงมาแล้ว จะเห็นว่าพระเจ้าของคริสตศาสนิกชนทรงมีธรรมชาติที่พิเศษสุดเหนือสิ่งอื่นใด เราไม่สามารถหาธรรมชาติอันพิเศษสุดเหล่านี้ในสรรพสิ่งใดเลย ด้วยเหตุนี้ศาสนาคริสต์จึงมีทัศนะว่าพระเจ้าทรงเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจอันยิ่งใหญ่ที่สุดด้วย

เนื่องจากศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเจ้าทรงเป็นสิ่งที่ไม่จำกัด พระองค์จึงไม่ถูกจำกัดโดยสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนั้นพระองค์จึงทรงมีอำนาจอันไม่จำกัดด้วย เช่นเดียวกับ โทมัส อากวินัส ได้ขอเปรียบเทียบไว้ว่า สิ่งใดที่รอนมากก็ยังสามารถให้ความรอนมากเป็นเงาตามตัว และเมื่อสิ่งใดมีความรอนด้วยปริมาณอันไม่จำกัด ก็ยังมีอำนาจในการให้พลังความรอนด้วยปริมาณอันไม่จำกัดตามไปด้วยฉับใดกันนั้น เมื่อพระเจ้าทรงเป็นสิ่งที่ไม่จำกัด พระองค์ก็ทรงมีอำนาจไม่จำกัดคู่กัน

ด้วยเหตุที่พระเจ้าทรงมีอำนาจอันยิ่งใหญ่ในตัวเอง ศาสนาคริสต์จึงมีทัศนะว่าพระเจ้าทรงสามารถกระทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง พระองค์ทรงสามารถทำในสิ่งที่พระองค์ยังมีได้กระทำก็ได้ โดยที่พระองค์ไม่จำเป็นต้องกระทำเฉพาะสิ่งที่พระองค์ทรงกระทำไปแล้ว เช่นเดียวกับ โทมัส อากวินัส จึงเห็นว่าเป็นการเข้าใจผิดที่เห็นว่าพระเจ้าต้องทรงกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะความจำเป็น ในทางตรงข้าม พระเจ้าทรงกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยพระองค์ทรงประสงค์

⁸Ibid., First Part, Q. XXV.

จะทำให้เป็นไปเช่นนั้น มีอิทธิพลกระทำด้วยความจำเป็น พระองค์จึงทรงสามารถกระทำในสิ่งที่พระองค์มิได้กระทำได้ หรือทรงสามารถกระทำให้แตกต่างจากที่ทรงกระทำไปแล้วได้ ถ้าพระองค์มีพระประสงค์เช่นนั้น

อีกประการหนึ่ง เพราะเหตุที่พระเจ้าทรงมีอำนาจอันไม่จำกัด พระองค์จึงทรงสามารถกระทำในสิ่งที่ดีกว่าสิ่งที่พระองค์ได้ทรงกระทำไปแล้ว ดังที่ เซนต์ โทมัส อากวินัส กล่าวไว้ว่า "อย่างไรก็ตาม กล่าวกันอย่างแท้จริงแล้ว พระเจ้าทรงสามารถกระทำสิ่งอื่น ๆ อีกให้ดีกว่าแต่ละสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างมาแล้ว"⁹

เมื่อศาสนาครีตมีที่ทัศนะว่าพระเจ้าทรงมีอำนาจไม่จำกัด พระเจ้าจึงทรงกระทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง ทัศนะดังกล่าวนี้อาจถูกโจมตีว่า ถ้าเช่นนั้นพระเจ้ายอมทรงสามารถทำให้สามเหลี่ยมมีสี่มุมได้ เป็นต้น ในที่สุดผู้โจมตีก็จะสรุปว่า พระเจ้าไม่ทรงสามารถกระทำสิ่งดังกล่าวได้ ก็หมายความว่าพระเจ้าทรงมีอำนาจจำกัด เซนต์ โทมัส จึงได้ตีความหมาย คำกล่าวที่ว่าพระเจ้าทรงกระทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง เสียใหม่ดังนี้

พระเจ้าทรงสามารถกระทำสิ่งที่เป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาดทุกอย่าง ขณะเดียวกันสิ่งที่เป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาดไม่อยู่ในอำนาจของพระองค์ เซนต์ โทมัส อากวินัส อธิบายลักษณะของความเป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาดว่า เหมือนลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเทอมที่เป็นภาคประธานและเทอมที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยคนั้นเอง ถ้าภาคประธานและภาคแสดงเข้ากันได้โดยไม่ขัดแย้ง เช่น ลุงเป็นผู้ชาย ก็เป็นลักษณะของความเป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาด ถ้าหากภาคประธานและภาคแสดงเข้ากันไม่ได้มีความขัดแย้งอย่างรุนแรง เช่น คนคือลา ก็เป็นลักษณะของความเป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาด ดังนั้นเมื่อกล่าวว่าพระเจ้าทรงสามารถกระทำในสิ่งที่เป็นไปได้ทุกอย่าง เด็ดขาดได้ทุกอย่าง ก็หมายความว่าพระเจ้าทรงสามารถกระทำในสิ่งที่ไม่มีความขัดแย้ง ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าไม่ทรงสามารถทำให้สามเหลี่ยมมีสี่มุม

---

⁹Ibid., First Part, Q. XXV, Art. 6. "Absolutely speaking, however, God can make something else better than each thing made by Him."

เพราะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งอย่างรุนแรง จึงไม่อยู่ในอำนาจของพระองค์

นอกจากนี้อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ว่า ถ้าหากพระเจ้าทรงมีอำนาจไม่จำกัด พระเจ้าทรงสามารถกระทำอดีตที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เกิดขึ้นได้หรือไม่ ความความเข้าใจของบุคคลทั่ว ๆ ไป พระเจ้าน่าจะทรงกระทำได้ เพราะอำนาจของพระองค์มีขอบเขตกว้างเกินกว่าที่มนุษย์จะจินตนาการถึง แต่ เซนต์ โทมัส อากวินัส เห็นว่า อดีตที่เกิดขึ้นแล้วจะไม่ให้เกิดขึ้นเป็นความขัดแย้งที่เป็นไปไม่ได้โดยเด็ดขาด จึงเป็นสิ่งที่ไม่อยู่ในอำนาจของพระเจ้า พระเจ้าจึงไม่สามารถที่จะทรงกระทำสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วเป็นสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นได้

(6) พระเจ้าทรงความดี (God is Good)¹⁰

ถึงแม้พระเจ้าจะทรงมีอำนาจอันยิ่งใหญ่ พระเจ้าก็มีโซ่มีอำนาจที่โหดร้ายทารุณ ทั้งนี้เพราะศาสนาคริสต์มีทัศนะอีกว่า พระเจ้าทรงไว้ซึ่งความดีสูงสุดอีกด้วย ความดีของพระเจ้าสามารถแบ่งออกได้เป็นสองชนิด คือ

1) ความดีทางค่านศีลธรรม (Moral Goodness) เป็นความดีที่เปรียบเทียบได้กับความประพฤติที่ดีหรือความประพฤติที่ถูกตอ้งตามศีลธรรมของมนุษย์ ความดีทางค่านศีลธรรมของพระเจ้านี้คือ ทรงรักมนุษย์และสรรพสิ่ง ศาสนาคริสต์ถือว่าพระเจ้าทรงเป็นความรัก และพระองค์ทรงรักทุกสิ่งทุกอย่างที่พระองค์สร้างขึ้น การที่พระองค์ทรงรักสรรพสิ่งจึงทรงปรารถนาให้สรรพสิ่งมีขึ้น และการมีอยู่ก็คือความดีอย่างหนึ่ง ด้วยเหตุที่ทรงมีความรักมนุษย์และสรรพสิ่ง พระองค์จึงทรงมีน้ำพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตาากรุณาต่อมนุษย์และสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง นอกจากนี้พระองค์ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมอันหาผู้ใดเปรียบเทียบไม่ได้ด้วย ศาสนาคริสต์จึงถือว่าพระเจ้าทรงไม่บกพร่องทางด้านความเมตตาากรุณาและความยุติธรรมเลย ส่วนมนุษย์นั้นมีความบกพร่องทางด้านความเมตตาากรุณา เพราะเขามีความเมตตาากรุณาที่ไม่สม่ำเสมอสำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง บิดามารดามีความเมตตาากรุณาต่อบุตรธิดาของตนเท่านั้น ญาติมิตรในครอบครัวเดียวกันอาจจะมีเมตตาากรุณาต่อกัน แต่ความเมตตาากรุณาต่อคนนอกนั้นน้อยลงไปหรือเกือบไม่มีเลย ในเรื่องของความยุติธรรมก็เช่นเดียวกัน

¹⁰Ibid., First Part, Q. IV, Q. VI, Q. XXI.

มนุษย์ไม่สามารถมีความยุติธรรมได้เท่าพระเจ้า ผู้พิพากษาที่หนึ่งมีพลังอำนาจขาดความเที่ยง-
 ธรรมเมื่อผู้ต้องหาเป็นญาติสนิท หรือเมื่อญาติผู้ต้องหาแอบจ่ายเงินพิเศษให้ผู้พิพากษา แต่ความ
 บกพร่องดังกล่าวหาไม่ได้ในพระเจ้าของศาสนาคริสต์ พระเจ้าทรงไว้ซึ่งความเมตตากรุณา
 ต่อทุกชีวิต และทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมอย่างยอดเยี่ยม

2) ความดีกานอกปรัชญา (Metaphysical Goodness) ซึ่งหมายถึงความ
 สมบูรณ์ของพระเจ้า เซนต์ โทมัส อากวิโนส มีทัศนะว่า ความสมบูรณ์ของแต่ละสิ่งขึ้นอยู่กับ
 ความเป็นดีของสิ่งนั้น หรือว่าการมีอยู่ของดีก็คือความสมบูรณ์อย่างหนึ่ง และสิ่งใดที่เรียกว่า
 ดี ก็เพราะสิ่งนั้นมีความสมบูรณ์อันเนื่องมาจากความมีอยู่ของสิ่งนั้น เมื่อสารัตถะของพระเจ้า
 คือความเป็นดีสูงสุด พระองค์จึงทรงเป็นดีที่มีความสมบูรณ์ในขั้นสูงสุด เมื่อพระองค์ทรงมี
 ความสมบูรณ์สูงสุด ก็หมายความว่าพระองค์ทรงมีความดีสูงสุดด้วย

เมื่อพระเจ้าทรงมีอำนาจอันยิ่งใหญ่และทรงมีความรักในสรรพสิ่ง จึงทรง
 สร้างโลกและสรรพสิ่งขึ้นมา การสร้างโลกของพระเจาก็คือ การสร้างโลกจากความว่าง
 เปล่า มิใช่ทรงสร้างโลกจากวัสดุที่มีอยู่แล้วอย่างมนุษย์ที่เป็นช่างหรือศิลปิน ซึ่งผลิตผลงานจาก
 วัสดุที่มีอยู่แล้ว การที่ศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกขึ้นจากความว่างเปล่า
 ก็ด้วยประสงค์ที่จะยกอำนาจของพระเจ้าให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะถ้าพระองค์ทรงสร้างโลกขึ้น
 จากสสารที่มีอยู่แล้ว ก็เท่ากับพระองค์ทรงดูหมิ่นอำนาจน้อยลงมา อีกประการหนึ่ง พระเจ้า
 มิได้ทรงสร้างโลกขึ้นมาเพื่อจะทำให้ธรรมชาติแห่งอำนาจอันยิ่งใหญ่ของพระองค์มีปฏิสัมพันธ์
 แต่พระองค์ทรงสร้างโลกขึ้นมาเพราะความดีของพระองค์ต่างหาก¹¹

¹¹ เนื่องจากมีนักปรัชญาบางคนเห็นว่าถ้าพระองค์ไม่ทรงสร้างโลก พระองค์ก็มีแต่
 อำนาจแฝง กล่าวคือ เป็นอำนาจที่ยังไม่มีการทดสอบว่าทรงมีอำนาจเช่นนั้นจริงหรือไม่
 จนกว่าพระองค์จะใช้อำนาจจริง ๆ ในการสร้างโลก แต่ เซนต์ โทมัส อากวิโนส ไม่มีทัศนะ
 ดังกล่าว.

(7) พระเจ้าทรงสอดส่องดูแล (God is Provident)¹²

เนื่องจากพระเจ้าทรงอำนาจสูงสุด ทรงความดีสูงสุด ทรงปัญญาสูงสุด พระเจ้าจึงทรงสร้างโลกขึ้น แต่ทว่าพระเจ้านั้นมิได้ทรงสร้างโลกขึ้นแล้วปล่อยให้ดำเนินไปตามบุญตามกรรม ดูจรดที่มีน้ำมันเต็มถึงและคิดเครื่องยนต์ถูกปล่อยให้เดินไปบนทะเลทรายโดยปราศจากคนขับ แต่โลกมีพระเจ้าเป็นประจักษ์ชัด โลกจึงดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่พระเจ้าทรงวางไว้ ดังนั้นพระเจ้าจึงทรงมีแผนการล่วงหน้าแล้วสำหรับโลก พระองค์ทรงทรงวางแผนล่วงหน้าแล้วว่าผลจากการที่พระองค์ทรงสร้างโลกขึ้นมาจะเป็นอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง จึงทรงปล่อยให้สรรพสิ่งในโลกกระทำการบางอย่างบางอย่างเพื่อให้ได้ผลในสิ่งที่พระองค์ทรงปรารถนา เช่น โทมัส อากวิโนส จึงกล่าวว่า "ดังนั้นเมื่อพระญาณสอดส่องของพระเจ้ามีอะไรอื่นนอกจากแบบของระเบียบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อจุดหมายดังกล่าวแล้ว ถ้าสิ่งเหล่านั้นเป็นสัตว์ ก็ต้องขึ้นอยู่กับพระญาณสอดส่องของพระเจ้า"¹³

ดังกล่าวนั้นแล้วคือ ธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์ ซึ่งถึงแม้ศาสนาคริสต์จะถือว่าพระเจ้าทรงเป็นนอกรีตภาวะ (Transcendent) มนุษย์จึงไม่สามารถรู้จักพระองค์ได้ ศาสนาคริสต์ก็ยังถือว่ามนุษย์สามารถรู้จักธรรมชาติของพระองค์ได้บ้าง เมื่อเราเข้าใจธรรมชาติของพระเจ้าแล้ว เราก็สามารถเข้าใจได้ว่า ทำไมความชั่วร้ายสามารถประเภที่ศาสนาคริสต์ยอมรับว่ามีอยู่จริงจึงเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในศาสนาคริสต์

จากธรรมชาติของพระเจ้าที่ผู้เขียนประมวลไว้ จะเห็นว่ามีธรรมชาติที่สำคัญสามประการคือ พระเจ้าทรงสรรพคุณ พระเจ้าทรงความดี และพระเจ้าทรงเป็นสัตย์พยาน

¹²Ibid., Q. XXII.

¹³Ibid., First Part, Q. XXII, Art. 2. "Since, therefore, as the providence of God is nothing less than the type of the order of things towards an end, as we have said, it necessarily follows that all things, as in so far as they participate being, must likewise be subject to divine providence."

พระเจ้าทรงไว้อำนาจอันไม่จำกัด แต่พระองค์มิได้เป็นผู้นำอำนาจที่โหดร้ายเพราะพระองค์ทรงไว้อำนาจซึ่งความรักอันสูงสุดและทรงมีน้ำพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณาต่อสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง นอกจากนี้พระองค์ยังทรงบัญญัติอันล้ำเลิศ ทรงสามารถรู้ถึงธรรมชาติของสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นทุกแง่มุม ทรงรู้แม้กระทั่งเหตุการณ์ที่สรรพสิ่งจะกระทำให้เกิดขึ้นในอนาคต และประการสำคัญที่สุด พระองค์ทรงรู้ด้วยพระปัญญาว่า จะมีความชั่วร้ายเกิดขึ้นกับสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างในอนาคต ความชั่วร้ายใด ๆ จึงมีน้ำเกิดมีขึ้นในโลก แต่ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น

ด้วยพระปัญญาของพระองค์ พระเจ้าทรงทราบล่วงหน้าว่ามนุษย์จะประพฤติบาป แต่พระเจ้ามิได้ทรงป้องกัน ทำให้มนุษย์ยังคงประพฤติบาปแม้ตั้งแต่การประพฤติบาปของอาดัมและเอวา ด้วยเหตุที่ทรงปล่อยให้มนุษย์ประพฤติชั่วร้ายทางศีลธรรมได้ ทำให้มนุษย์ต้องเผชิญกับภาพอันก่อให้เกิดความสะเทือนใจอันเนื่องมาจากความประพฤติของมนุษย์ เช่น ภาพของการใช้กำลัง เข้าประหัตประหารกันเพียงเพราะเกิดขัดผลประโยชน์ในระหว่างมนุษย์ อันมีตั้งแต่การต่อสู้ระหว่างคนสองคนไปจนถึงการต่อสู้ระหว่างกองทัพกับกองทัพ ภาพของความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ ภาพของการพยายามเอาชนะซึ่งกันและกันในหมู่มนุษย์ ภาพของความทรยศหักหลังของมนุษย์ในระหว่างเพื่อนสนิทและร่วมงาน การประพฤติความชั่วร้ายซึ่งกันและกันในระหว่างมนุษย์นับข้อน และบางครั้งโหดร้ายทารุณยิ่งกว่าชีวิตสัตว์ในอาณาจักรสัตว์เสียด้วยซ้ำ เพราะมนุษย์ประหัตประหารกันด้วยเดห์เหลี่ยม ด้วยแผนการอันซับซ้อน และอาวุธที่ร้ายแรง มนุษย์ผู้ใดถือว่าเป็นสิ่งพิเศษที่สุดที่พระเจ้าทรงสร้าง กลับกลายเป็นสิ่งที่น่ากลัวและมีอันตรายมากที่สุดสำหรับมนุษย์ด้วยกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ภาพของความประพฤติที่ตอกกันในระหว่างมนุษย์ยังคงมีให้มนุษย์ได้ชื่นชม อาทิเช่น ภาพของความรักระหว่างบิดามารดาและบุตรธิดา ภาพของความรักระหว่างคนรัก ภาพของความรักระหว่างสามีภรรยา ภาพของความรักระหว่างมิตรสหาย ความรักดังกล่าวมีแต่ความหวังดีที่มนุษย์พร้อมจะมอบให้กันและกัน มีความเมตตากรุณาซึ่งกันและกัน และมีไคลมุงประหัตประหารกัน แต่ความมนุษย์มีอาจจะอยู่ชื่นชมกับความประพฤติที่ตอกกันดังกล่าวนี้ได้ตลอดไป เพราะมนุษย์เป็นสิ่งไม่จริง มนุษย์เกิดขึ้นและดำรงอยู่แล้วก็ตายจากโลกนี้ไปในที่สุด ดังนั้นความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสก็เข้ามาแทรก-

แข่ง เพราะในไม่ช้าไม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของผู้ที่ประพาศิตก็ต่อกันก็จะตองตายจากกันไป ยิ่งความ
 บริเวณทำให้เกิดขึ้นในดวงจิตของมนุษย์อย่างไม่มีสิ่งใดเปรียบ

นอกจากนี้โลกที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นมาทำให้ได้เป็นสวรรค์สำหรับมนุษย์ไม่ เพราะ
 มนุษย์ต้องเผชิญกับธรรมชาติอันทรหด โหด เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ฝนแล้ง
 อีกทั้งมนุษย์ต้องทำงานหนักกว่าจะนำผลผลิตจากแผ่นดินมาใช้เป็นอาหาร เครื่องอุปโภคและ
 บริโภค รวมทั้งต้องเผชิญกับสัตว์ร้ายและโรคระบาดที่ร้ายแรง เท้ากับพระเจ้าทรงสร้างโลก
 ให้เป็นดินแดนเผด็จกษัตริย์ ที่ทุกชีวิตจะหาความสงบมิได้เลย ในอาณาจักรของสัตว์ สัตว์ก็ต้องการ
 การต่อสู้กันเพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ ในอาณาจักรของมนุษย์ มนุษย์ก็ต้องต่อสู้กับธรรมชาติ
 เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์มนุษย์ และยังต้องต่อสู้กับมนุษย์ด้วยกันเองอีกด้วย ดังกล่าวนี้คือ
 ความเป็นจริงเกี่ยวกับจักรวาลและมนุษย์ ที่มนุษย์ประจักษ์ชัดเป็นอย่างดี

โดยสรุปแล้ว สภาพที่มนุษย์ต้องเผชิญก็คือ ความชั่วร้ายทางศีลธรรมอันหมายถึงความ
 ชั่วร้ายทางความประพฤติของมนุษย์ด้วยกัน ความชั่วร้ายตามธรรมชาติอันหมายถึงธรรมชาติที่
 ทารุณ และความชั่วร้ายทางอภิปราย อันหมายถึงความชั่วร้ายอันเนื่องมาจากธรรมชาติของ
 มนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ถูกสร้าง ความชั่วร้ายทั้งสามประเภททำให้คริสตศาสนิกชนอดสงสัย
 ได้ไคว่า ทำไมทั้ง ๆ ที่พระเจ้าทรงมีธรรมชาติอันประเสริฐถึงสามประการคือ ทรงไว้ซึ่ง
 อำนาจอันยิ่งใหญ่ที่สุด ทรงมีปัญญอันล้ำเลิศจนทรงรู้ถึงความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นโดยน้ำมือของ
 มนุษย์ในอนาคต และทรงไว้ซึ่งความรักอันไม่จำกัดต่อสรรพสิ่ง จึงทรงสร้างให้มนุษย์มีธรรม-
 ชาติที่ขาดความสมบูรณ์ ไม่เพียงแต่ จนต้องเผชิญกับความปริเวหนาดังกล่าวแล้ว อีกทั้งยัง
 ทรงปล่อยให้มนุษย์ประพาศิตชั่วร้าย อันเป็นเหตุให้มนุษย์ต้องเผชิญผลของความทรหดโหดของมนุษย์
 ด้วยกัน นอกจากนี้ทำไมทั้ง ๆ ที่ทรงรักมนุษย์จึงทรงลงโทษมนุษย์อย่างรุนแรงจนทำให้โลก
 เป็นดินแดนแห่งมัจจุรณสำหรับมนุษย์ และพร้อมกันนั้นก็เกิดปัญหาขึ้นมาเกี่ยวกับว่า ทำไมพระเจ้า
 จึงไม่ทรงสร้างให้มนุษย์มีความสมบูรณ์และมีความเที่ยงแท้เป็นธรรมชาติ ในเมื่อพระเจ้าทรงมี
 อำนาจอันยิ่งใหญ่ ทำไมพระเจ้าจึงไม่ทรงสร้างให้มนุษย์เป็นสัตว์ที่ไม่มีวันประพาศิตชั่ว ในเมื่อ
 พระเจ้าทรงมีอำนาจ หรือหาทางป้องกันไม่ให้มนุษย์ประพาศิตชั่ว ในเมื่อทรงทราบเป็นการ
 ล่วงหน้าแล้วว่ามนุษย์จะต้องประพาศิตชั่วร้ายในอนาคต และทำไมพระเจ้าจึงทรงลงโทษมนุษย์
 รุนแรงถึงกับทรงปล่อยให้มนุษย์ธรรมชาติอันโหดร้ายต่อมนุษย์ด้วยกัน ในเมื่อพระองค์ทรงเป็น

ความรัก และทำไมพระองค์ไม่สร้างโลกนี้ให้เป็นสวรรค์สำหรับมนุษย์ และทรงสร้างมนุษย์ให้ มีแต่ความสุขอย่างเดียวมิได้หรือ อยวาทแก่นักคิดที่ไม่ใช่คริสตศาสนิกชนเลย แม้แต่คริสต- ศาสนิกชนผู้มีศรัทธาต่างก็มองเนืองกับความชั่วร้ายอย่างใหญ่หลวงก็อาจจะมึนงงที่เคลือบแคลงต่อ พระเจ้าเกิดขึ้นในดวงจิตมิได้ ทักษะที่เคลือบแคลงดังกล่าวมีทางเป็นไปได้ถึงสามทัศนะดังนี้คือ

(1) ถึงแม้พระเจ้าทรงมีความรักไม่จำกัด อันเป็นเหตุให้พระองค์ทรงปรารถนาที่จะ ชักความชั่วร้ายให้หมดไป แต่พระองค์ไม่สามารถทรงกระทำได้ ทั้งนี้เพราะพระองค์มีอำนาจ จำกัด

(2) ถึงแม้พระเจ้าทรงมีอำนาจไม่จำกัด ทรงสามารถที่จะชักความชั่วร้ายได้ แต่ พระองค์ไม่ทรงกระทำ เพราะพระองค์ไม่ทรงปรารถนาจะกระทำ

(3) นอกจากพระเจ้าจะทรงมีอำนาจจำกัดแล้ว พระองค์ทรงไม่มีความปรารถนาดี ต่อมนุษย์อีกด้วย จึงทรงปล่อยให้มีความชั่วร้าย

ถ้าเป็นไปตามทัศนะแรก ก็เท่ากับยอมรับว่าพระเจ้าทรงอ่อนแอ เพราะทรงมีอำนาจ จำกัด ซึ่งศาสนาคริสต์ไม่สามารถยอมรับทัศนะดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะความอ่อนแอเป็นธรรม- ชาติที่ขัดแย้งกับธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์ ศาสนาคริสต์มีทัศนะว่า พระเจ้าทรงมีอำนาจยิ่งใหญ่ที่สุด ไม่มีอำนาจของสิ่งใดจะจำกัดอำนาจของพระเจ้าได้ แม้แต่ อำนาจของความชั่วร้าย

ถ้าเป็นไปตามทัศนะที่สอง ก็เท่ากับยอมรับว่าพระเจ้าไม่ทรงไว้ซึ่งความดีสูงสุด เพราะพระองค์ทรงอิจฉามมนุษย์ เกรงว่ามนุษย์จะมีความสุขเท่าพระองค์ จึงทรงปล่อยให้มีความ ชั่วร้ายขึ้นในโลก ซึ่งเป็นทัศนะที่ศาสนาคริสต์ยอมรับไม่ได้เช่นเดียวกัน เพราะเป็นธรรมชาติที่ ขัดกับธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์ที่ว่า พระเจ้าทรงเป็นดูจทานลอร์ดที่มี นำพระทัยเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา พระองค์ยอมทรงปรารถนาดีต่อมนุษย์เสมอ

ส่วนทัศนะที่สามยังไม่สามารถได้รับการต้อนรับจากคริสตศาสนิกชนได้เลย เพราะ พระเจ้าทรงเป็นทั้งผู้ที่มีอำนาจจำกัด และทรงมีความรักที่จำกัดด้วย ล้วนเป็นธรรมชาติที่ขัดกับ ธรรมชาติของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์ดังกล่าวมาแล้ว

ในเมื่อศาสนาคริสต์ไม่สามารถยอมรับทัศนะทั้งสามทัศนะ ด้วยเหตุที่ขัดกับธรรมชาติ ของพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์ดังกล่าวแล้ว จุดนี้เองที่ความชั่วร้ายกลายเป็นปัญหา

สำคัญไพบริญาของคริสตศาสนา นั่นก็คือ ทำไมพระเจ้าจึงทรงปล่อยให้มีความชั่วร้ายขึ้นในโลก ทั้ง ๆ ที่พระองค์ทรงมีอำนาจอันยิ่งใหญ่ ทรงมีปัญญาอันล้ำเลิศ และทรงมีความรักอันหาขอบเขตมิได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างความชั่วร้ายที่มีอยู่จริงกับพระเจ้าผู้ทรงเป็นความรัก ผู้ทรงอำนาจและผู้ทรงปัญญา ซึ่งถ้าหากว่าศาสนาคริสต์มีทัศนะว่าพระเจ้าทรงมีอำนาจจำกัด หรือทรงมีความรักอันจำกัด หรือทรงมีทั้งอำนาจอันจำกัดและความรักอันจำกัด ศาสนาคริสต์สามารถอธิบายปัญหาความชั่วร้ายได้ด้วยทัศนะทั้งสามทัศนะโดยเหตุดังกล่าว จอห์น ฮิค จึงกล่าวไว้ว่า

เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องจำไว้ว่าศาสนาคริสต์เชื่อว่าพระเจ้าคืออะไร ทั้งนี้เพราะปัญหาความชั่วร้ายไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกมโนภาพของพระเจ้า มันเกิดเป็นปัญหาขึ้นเฉพาะกับศาสนาที่ยืนยันว่าเทพที่บูชากันนั้นเป็นหนึ่ง เทพผู้ทรงไว้ซึ่งความดีอย่างสมบูรณ์และทรงไว้ซึ่งอำนาจอย่างสมบูรณ์ควาย ควาย เหตุดังกล่าวศาสนาคริสต์จึงหนีไม่พ้นการทหาทายของปัญหาดังกล่าว เพราะศาสนาคริสต์มีทัศนะอย่างมั่นคงในเอกเทวนิยมบริสุทธิ์ที่สืบมาจากลัทธินิว จึงได้ให้ธรรมชาติแห่งอำนาจอันไม่จำกัดและธรรมชาติแห่งความดีอันไม่จำกัดแก่พระเจ้า¹⁴

---

¹⁴John Hick, op. cit., p. 4. "It is important to bear in mind what this Christian understanding of God is. For the problem of evil does not attach itself as a threat to any and every concept of deity. It arises only for a religion which insists that the object of its worship is at once perfectly good and unlimitedly powerful. The challenge is thus inescapable for Christianity, which has always steadfastly adhered to the pure monotheism of its Judaic source in attributing both omnipotence and infinite goodness to God."

ปัญหาความชั่วร้ายดังกล่าวจึง เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งสำหรับศาสนาคริสต์ ปัญหา ดังกล่าวมิได้เป็นปัญหาความชั่วร้ายธรรมดาที่ว่า ทำไมมนุษย์ต้องเผชิญกับความชั่วร้าย แต่ทว่า เป็นปัญหาที่แฝงความขัดแย้งระหว่างความเป็นจริงของความชั่วร้ายและคำสอนเรื่องพระเจ้า ด้วย ปัญหาดังกล่าวจึงอาจทำให้คริสตศาสนิกชนบางท่านกลายเป็นฝ่ายไม่เชื่อพระเจ้า (Atheists) ไปเลยก็ได้ อีกทั้งเป็นจุดอ่อนให้ฝ่ายตรงข้ามโจมตีได้เสมอ นักปรัชญา คริสเตียนจึงต้องพยายามหาทางอธิบายความเป็นจริงของความชั่วร้ายให้เข้ากันได้กับทัศนะ เรื่องพระเจ้าและธรรมชาติของพระองค์ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ปัญหาที่นักปรัชญาคริสเตียนทำการถกเถียงและแก ก็คือ จะทำให้การปรากฏของความชั่วร้ายเข้ากับธรรมชาติของ พระเจ้าได้อย่างไร ซึ่งขอลกเถียงและการกล่าวแก้ดังกล่าวของนักปรัชญา ผู้เขียนจะกล่าวถึง ในภาคสามของวิทยานิพนธ์นี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย